

JULIANA VAN STOLBERGLAAN 1

Algemeen

Juliana van Stolberglaan 1/hoek Kennemerstraatweg is een royaal herenhuis van twee bouwlagen onder een kap, opgetrokken in 1913 in traditionalistische stijl naar een ontwerp van de Alkmaarse architect P.N. Leguit (Zaandam 1874-Alkmaar 1941) in opdracht van W.T. van Hulst.

De ontwerper

De ontwerper van het pand, Leguit, geldt als een van de bekendste architecten werkzaam in Alkmaar in de eerste helft van de twintigste eeuw. Leguit heeft tal van belangrijke bouwprojecten in de stad op zijn naam staan. Ook voor het Emmakwartier heeft hij verschillende panden ontworpen. Van hem zijn ondermeer het grote pand Nieuwlandersingel 47/hoek Emmastraat (1907), Emmastraat 97 (1912) en het pand Juliana van Stolberglaan 1/hoek Kennemerstraatweg (1913). Sinds 1905 woonde Leguit zelf vlakbij zijn klantenkring in het Emmakwartier. Hij woonde Nieuwlandersingel 42, een pand dat in 1905 door architect Balder was ontworpen. Later verhuisde Leguit naar Kennemerpark 14, waar hij in 1924 een bestaand huis liet vervangen door een pand naar eigen ontwerp in traditionalistische stijl. Zijn architectenbureau was sinds 1912 gevestigd in het door hem zelf ontworpen pand Pieterstraat 1/hoek Kanaalkade.

Beschrijving

Indeling

Zoals vaker bij hoekwoningen bevindt de entree zich niet in de voorgevel, maar in de zijgevel. In dit geval werd de entree, met erachter de vestibule en de gang, ongeveer in het midden van die zijgevel gesitueerd. Links van de gang is op de hoek een ruimte die als serre werd aangeduid, daarachter een kamer, rechts van de gang kwam een tweede kamer, met daarachter het ruime trappenhuis en de keuken. Boven werden drie slaapkamers en een badkamer gepland. In 1926 werd het huis vergroot door de achteruitbouw met de keuken naar rechts uit te bouwen. Hierin werd een extra kamer ondergebracht met bovenop een balkon voor een der slaapkamers.

Gevels

De drie vanaf de straat zichtbare gevels van Juliana van Stolberglaan 1 zijn grotendeels gepleisterd en wit geschilderd. Ook is er paarsgevlamde baksteen gebruikt, onder andere voor het onderste deel der gevels en voor de strekken boven de ramen en deuren.

De deuren en vensters op de begane grond en de verdieping hebben bovenlichten met glas-in-lood (ruitjes in diverse tinten groen, geel en paars).

Op de overgang van Juliana van Stolberglaan naar Kennemerstraatweg heeft het pand een afgeschuinde hoek.

De voorgevel heeft links een risaliet (een vooruitspringend deel van de gevel). Op de begane grond is de risaliet voorzien van een erker op trapeziumvormig grondplan. Deze bevat in het midden twee openslaande deuren, met links en rechts een smal schuifvenster. De erker wordt afgesloten door een fijn geprofileerde kroonlijst.

Op de verdieping heeft de risaliet twee openslaande deuren met links en rechts een smal schuifvenster. De openslaande deuren geven toegang tot het balkon op de erker. Het balkonhek werd in later tijd vernieuwd in een andere vorm dan de oorspronkelijke.

Rechts van de risaliet is zowel op de begane grond als op de verdieping een schuifvenster.

In de afgeschuinde hoek rechts daarvan zijn zeer smalle schuifvensters.

In de zijgevel bevindt zich op de begane grond links en groepje van drie schuifvensters: een wat breder in het midden, geflankeerd door twee smalle. Rechts daarvan bevindt zich de ingangsportiek, afgesloten door een rondboog. De oorspronkelijke traditionalistische voordeur bleef bewaard. Het is een blank gelakte deur met twee panelen, een laag paneel onder en een hoog paneel boven. Het hoge paneel heeft een klein ruitje met een klein ijzeren roostertje. De voordeur is voorzien van een bovenlicht en van zijlichten.

Rechts van de ingangsportiek bevinden zich twee schuifvensters.

Op de verdieping laat de zijgevel slechts een venster zien: een schuifvenster, precies boven de ingangsportiek.

De voorgevel en de zijgevel worden afgesloten door ver uitstekende goten, die gedragen worden door slanke, geprofileerde consoles. Tussen de consoles zijn verdiepte velden. De goten zijn voorzien van slanke geprofileerde gootlijsten.

De risaliet van de voorgevel laat boven de gootlijst een forse puntgevel zien. In de puntgevel zijn venstertjes aangebracht: eerst een drielicht, bestaande uit drie kleine vensters, voorzien van kleine ruitjes en een horizontale en een verticale roede. Het drielicht wordt aan de bovenzijde afgesloten door een bakstenen rollaag. Erboven is een ovaal venster, omgeven door een rand bakstenen.

De puntgevel is voorzien van een houten dakoverstek, rustend op bewerkte gordingen. De windveren zijn geprofileerd.

Dak

Het pand wordt gedekt door een samengesteld dak. Het hoofddak is een hoog tentdak, met op de top een monumentale bakstenen schoorsteen. Op dit tentdak sluit aan de achterzijde een lager schilddak aan met de nok haaks op de Kennemerstraatweg. De risaliet is voorzien van een eigen zadeldak, verbonden met het hoofddak. Alle dakschilden zijn voorzien van geglazuurde rode kruispannen.

In de dakschilden zijn van begin af aan kleine dakkapellen opgenomen. Aan de Kennemerstraatwegzijde is een dakkapel onder een lessenaarsdakje, voorzien van een geprofileerde lijst; aan de Juliana van Stolberglaanzijde is een dakkapel met een gebogen fronton; een derde kapel onder een plat dakje, voorzien van een geprofileerde lijst, bevindt zich aan de achterkant.

Tuinhek

Bij een hoekhuis ligt niet alleen de voortuin, maar ook de achtertuin langs de openbare weg. Voor beide ontwierp Leguit een eigen erfafscheiding, maar geen van beide is in de oorspronkelijke vorm behouden. De voortuin wordt thans omgeven door een laag bakstenen muurtje met ezelsrug, de achtertuin laat een bakstenen voeting zien met bakstenen pijlers, waartussen houten heksegmenten in Amsterdamse School stijl van hetzelfde type, als die architect P. J. van der List in 1927 had ontworpen voor het buurhuis Juliana van Stolberglaan 3.

Motivering

Het pand Juliana van Stolberglaan 1/hoek Kennemerstraatweg is een goed voorbeeld van een herenhuis uit 1913 in traditionalistische stijl.

Het pand is tevens van belang als voorbeeld van het werk van de bekende Alkmaarse architect P.N. Leguit.

Bovendien is dit pand van belang als onderdeel van de oostelijke gevelwand van de Kennemerstraatweg en de noordelijke gevelwand van de Juliana van Stolberglaan.

Carla Rogge,

Afdeling Monumentenzorg en Archeologie gemeente Alkmaar, 24 maart 1999